

УДК 821.111
Г60

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Holt V. The Landower Legacy : A Novel / Victoria Holt. —
New York : Doubleday, 1984. — 374 p.

Переклад з англійської *Олександри Фурси*

Дизайнер обкладинки *Марія Максимів*

ISBN 978-617-15-0706-7
ISBN 978-0-38519-628-4 (англ.)

- © Victoria Holt, 1984
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2024
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2024

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ

Саме на святкування золотого ювілею правління королеви припали сповнені драматизму події, які докорінно змінили моє життя. Тоді мені було лише чотирнадцять років. Незважаючи на те що ті доленосні події розгорталися навколо мене і я брала в них безпосередню участь, їхню важливість усвідомила лише згодом. Я ніби дивилася крізь запітніле скло — бачила, але не розуміла сенсу того, що відбувалося.

Випадковому спостерігачеві наша родина видалась би дуже щасливою. Але як часто уявне виявляється реальним? Ми були, як то кажуть, заможні. Наш лондонський будинок стояв на одній із фешенебельних площ неподалік Гайд-парку. Про наш комфорт дбали дворецький Вілкінсон та економка місіс Вінч, які перебували в стані постійного збройного нейтралітету: кожен із них зберігав свою перевагу над іншим. Рано-вранці, перш ніж члени сім'ї залишали свої ліжка, прислуги починали метушитися: видаляли залишки вчорашнього попелу з усіх камінів, полірували, витирали пил, носили гарячу воду. А коли ми прокидалися, усе, як за помахом чарівної палички, було готове. Слуги знали, що батько був украй незадоволений, якщо хтось із них давав знати про себе, а чеpecь та фартух, які швидко зникали з його поля зору, загрожували їхньому володарю звільненням. Усі боялися батькової неласки — навіть моя мати.

Тато — Роберт Елліс Трессідор — був одним із Трессідорів, власником ланкарронського маєтку Трессідор у Корнуоллі. Сім'я мала великі статки ще з шістнадцятого

століття, а після Реставрації вони значно збільшилися. Тоді знатні сім'ї Вест-Кантрі — за дуже рідкісними винятками — рішуче підтримували короля, і жодна з них не була більш роялістськи налаштована, ніж Трессідори.

На жаль, мій батько втратив родинний маєток, його анексувала (вживали саме це слово, тому мені довелося покопирсатися в словниках, щоб дізнатися, що воно означає) кузина Мері. Як завзята слухачка, більшу частину інформації про сім'ю я отримувала лише завдяки тому, що відтуляла вуха й розплющувала очі. Мій батько та його віддана сестра Імоджен, яка цілком поділяла братову думку, завжди вимовляли ім'я кузини Мері з презирством та відразою, а ще, як мені здавалося, з нотками заздрості.

Я дізналася, що мій дідусь мав старшого брата, батька Мері. Вона була його єдиною дитиною і спадкоємицею. Тож Трессідор і всі його землі перейшли Мері, а не моему батькові, який, мабуть, мав на них цілковите право. І хоча він і був сином молодшого брата, але належав до тієї половини людства, із якою жодна жінка не має права суперничати.

Моя тітка Імоджен — леді Кері — була така ж можновладна, як і мій батько. Я чула, як вони обговорювали негідну поведінку кузини Мері, яка охоче привласнила родинний маєток, навіть не замислившись, що грабує законного спадкоємця. «Ця гарпія!» — казала тітка Імоджен, і я уявляла кузину Мері з головою й тулубом жінки, пташиними крилами й довгими кігтями. Вона махала крилами над моїм батьком і тіткою Імоджен так само, як гарпії над бідолашним сліпим королем Фінеєм.

Важко було уявити, щоб хтось підкорив тата, проте це вдалося кузині Мері. Я припустила, що вона, напевно,

і справді всесильна. Коли я із захватом розповіла про це своїй сестрі Олівії, вона засудила мене. І хоча тато зазнав нищівної поразки в гонитві за спадщину, у власному будинку він, безсумнівно, був справжній господар. Там він панував безроздільно, і все мало бути так, як він наказував. Батько мав багато слуг, бо цього вимагало його публічне життя й пов'язані з ним розваги. Він очолював комітети та організації, діяльність багатьох із яких була спрямована на благо людства: «Праця бідних на користь суспільства» та «Перевиховання пропащих жінок». Добрі справи були конником мого тата. Його ім'я часто з'являлося на шпальтах газет. Його називали другим лордом Шефтсбері й натякали, що давно пора надати йому титул пера.

Було очевидно, що він був добрим другом багатьох поважних людей, зокрема лорда Солсбері, прем'єр-міністра. Батько мав місце в парламенті, але не став членом кабінету міністрів. Здавалося, ніщо цьому не заважало — варто було лише попросити. Річ у тім, що його інтереси були переважно зосереджено за межами Вестмінстера. Тато вважав, що буде корисніший своїй країні, якщо дбатиме про власні інтереси, а не поринатиме з головою в політику.

Він був банкіром і членом правління кількох компаній. Щоранку карета виїжджала зі стайні й зупинялася перед будинком. Екіпаж мав бути до блиску відполірований, а ліврея кучера — ідеальна. І навіть маленький «тигр», який стояв на зап'ятках, коли вони їхали, і зістрибував, коли вони діставалися місця призначення, щоб відчинити дверцята, також мусив мати бездоганний вигляд.

Батька вирізняли дві найважливіші риси джентльмена нашого часу — заможність та доброчесність.

Міс Белл, наша гувернантка, дуже пишалася ним.

— Ви маєте пам'ятати, що ваш батько — це водограй, сповнений усіх ваших утіх, — казала вона нам.

Помітивши, що люди почувалися не надто комфортно в його присутності, я відразу зауважила, що, можливо, той водограй таки не був сповнений утіх.

Наша гувернантка часто впадала в розпач через мене. Люба міс Белл, така щира, прагне добре виконати роботу, яку покладають на неї Бог та великий містер Трессідор. Вона була вельми чемна, схилилася перед чеснотами свого роботодавця, цілком погоджувалася з його власною думкою про себе (насправді її визнавали всі), завжди усвідомлюючи, що, якою би вправною не була, як би добре не виконувала свої обов'язки, вона була всього лише представниця слабкої статі.

Я, напевно, була надокучливою дитиною, бо ніколи не погоджувалася з тим, що мені казали, і мені бракувало глужду промовчати.

— Чому, — запитувала моя сестра Олівія, — ти завжди перекручуєш слова людей?

Я відповіла, що, напевно, через те, що вони не завжди кажуть правду, а ми повинні вірити їм.

— Легше взяти їхні слова на віру, — сказала Олівія. Це була її типова позиція, через що Олівію вважали гарною дитиною. Я була бунтаркою. Як дивно, часто думала я, що ми сестри. Ми були такі різні.

Наша мати не підводилася до десятої ранку. Евертон, її покоївка, о цій порі приносила їй чашку гарячого шоколаду. Мати була неймовірна красуня, її ім'я часто з'являлося на шпальтах світських газет. Міс Белл час від часу показувала їх нам: «Прекрасна міс Трессідор» на перегонах... на вечері... на якомусь благодійному балу. Про неї завжди так і писали: «Прекрасна міс Трессідор».

Її красою ми з Олівією захоплювалися так само, як і безмежною добротою нашого батька. Час від часу мені спадало на думку, що саме тому в нашому домі було дещо неспокійно. Іноді моя мати ставилася до нас з надзвичайною ніжністю, а іноді, здавалося, взагалі нас не помічала. Часом вона обіймала й палко цілувала нас, особливо мене. Я сподівалася, що Олівія цього не помічає. У неї були блискучі карі очі та густе каштанове волосся, про колір якого, як прошепотіла мені Розі Ранделл, дбала наша надзвичайна покоївка. Це вимагало чималих зусиль Евертон та чудодійних лосьйонів. Безсумнівно, дбати про нашу матір було захопливим завданням для Евертон. І вона робила це майстерно. Покоївка вимагала від родини цілковитої тиші, коли наша мама відпочивала, поклавши мішечки з льодом на повіки, або коли вправні руки Евертон її ніжно масажували. Безперервно обговорювали останні тенденції жіночої моди.

— Бути красунею — виснажлива справа, — зауважила я, звертаючись до Олівії. І Розі Ранделл, яка тоді якраз була поруч, погодилася:

— Ще б пак, на життя можу закластися!

Розі Ранделл — найнезвичайніша покоївка, яку я коли-небудь знала. Вона була висока і вродлива. Насправді покоївок завжди обирали за зовнішнім виглядом. Вони належали до тих прислуг, яких бачать відвідувачі, а негарна прислуга могла створити погане враження про дім. Я часто думала, що Розі була найголовніша серед наших покоївок.

Розі вміла поводитися з гостями надзвичайно гідно. Люди помічали її. Вони ретельно розглядали її. Вона це усвідомлювала і приймала цю мовчазну пошану з такою ж мовчазною гідністю. Але коли вона залишалася зі мною

й Олівією — вона примудрялася бути з нами досить часто, — ставала геть іншою людиною.

І Олівія, і я дуже дорожили Розі. Гадаю, було не так багато людей, до яких ми могли б ставитися прихильно. Наш батько був надто добрий, наша мати — надто вродлива. І хоча міс Белл була порядна жінка й добре ставилася до нас, я точно знала, що вона не надто ласкава.

Розі була добросерда й не цуралася кидати виклик авторитетам. Коли Олівія пролила підливу на свій чистий фартух, Розі підморгнула і змахнула бруд з нього, а потім квалливо випрала й випрасувала, тож ніхто нічого й не помітив. А коли я розтрощила севрську вазу, що була на етажерці у вітальні, Розі склеїла її, поставивши в непримітному місці.

— Я сама витиратиму з неї пил, — сказала вона з усмішкою. — Ніхто й не дізнається. Що око не бачить, за тим серце не тужить.

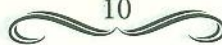
Гадаю, Розі з'явилася на світ, щоб рятувати серця від туги.

У свої вільні вечори — раз на тиждень (вона наполягла на цих вечорах, коли тільки-но приїхала, і місис Вінч, радіючи, що отримала таку гарну дівчину, поступилася) — Розі одягалася як леді. Вона ставала геть іншою людиною, не тією, яку ми знали, — у білому чепчику й фартушку. У шовковій сукні, капелюшку з яскравим пером, рукавичках і з парасолькою вона справді мала граціозний вигляд.

Коли я запитала, куди вона прямує, Розі, трохи підштовхнувши мене, сказала:

— Ах, це довга історія. Я розповім, коли тобі виповниться двадцять п'ять, — її коронна фраза. — Одного дня, коли тобі буде двадцять п'ять, ти дізнаєшся.

Мені завжди було цікаво спостерігати за поважними людьми, які приїздили до нас. У холі були красиві сходи, які

звивалися уздовж усього будинку, зі сходовим майданчиком посередині, тож із верхнього поверху, де розміщувалися кімнати для слуг, дитячі й класна кімнати, можна було споглядати за тим, що відбувається в холі. Голоси піднімалися вгору, тому часто вдавалося дізнатися щось цікаве. Ніщо так не розбурхувало й не інтригувало, як перервана на якомусь важливому моменті розмова. Це була гра, якою я охоче насолоджувалася, хоча Олівія і вважала її дещо ганебною.

— Той, хто підслуховує, — цитувала вона дорослих, — ніколи нічого доброго про себе не почує.

— Люба сестро, — відповіла я, — а коли ми взагалі чуємо про себе бодай щось — добре чи погане?

— Ніколи не знаєш, що можеш почути.

— І то правда, і саме тому це так захоплює.

Було очевидно, що мені подобалося підслуховувати. Від нас стільки всього приховували — непридатного для наших вух. Я просто мала непереборне бажання дізнатися про це.

Тому я охоче оглядала гостей, які прибували. Мені подобалося спостерігати за нашою прекрасною матір'ю, яка стояла на верхівці сходів на другому поверсі, де були вітальня й салон. Туди часто приїжджали відомі артисти — піаністи, скрипалі й співаки, щоб виступити перед нашими гостями.

Бідолашна Олівія сідала навпочіпки поруч зі мною, побоюючись, що нас помітять. Вона була дуже нервова дівчина. Незважаючи на те що вона була старша від мене на два роки, я завжди була проводиркою, коли йшлося про авантюри.

Наша гувернантка міс Белл казала:

— Не мовчіть, Олівіє. Не дозволяйте Керолайн щоразу замовляти музику.

Але Олівія завжди трималася осторонь. Вона справді була досить гарною, але тією, кого люди просто не помічають.

